СВОБОДА SVOBODA
УКРАЇНСЬКИЙ ЩОДЕННИК UKRAINIAN DAILY
РІК LV. Ч. 55. ДЖЕРЗІ СИТІ і НЮ ЙОРК, субота, 8-го березня 1947. No. 55. JERSEY CITY and NEW YORK, Saturday, March 8, 1947. VOL. LV.
ТРИ ЦЕНТИ в ЗЛУЧ. ДЕРЖ. АМЕРИКИ ПЯТЬ ЦЕНТІВ ЗАКОРДОНОМ Тел. „Свободи": BErgen 4-0237, 4-0807 — Тел. У. Н. Союзу: BErgen 4-1016 THREE CENTS IN THE U. S. of AMERICA FIVE CENTS ELSEWHERE

НАЙВИЩИЙ СУД ПОТВЕРДИВ ПРИСУД НА ЛУЇСА Й МАЙНЕРСЬКУ ЮНІЮ

У четвер 6 березня Найвищий Суд Злучених Держав у Вашингтоні 7 голосами проти 2 затвердив присуд дистриктового федерального суду з 4 грудня 1946, який признає предсідника Юнайтед Майн Воркерс, Джана Л. Луїса і його юнію винними непослуху судові. Луїс має заплатити $10,000 грошевої кари, а кара юнії буде зменшена з $3,500,000, на $700,000 коли юнія відкличе наказ до страйку майнерів упродовж 5 днів. Крім потвердження присуду за погорду суду Найвищий Суд 5 голосами проти 4 вирішив, що робітники не мають права страйкувати проти уряду і що закон Нориса-Ля Ґвардії, який забороняє судам стримувати страйки, відноситься лише до страйків у приватних підприємствах. Два судді, а це Френк Морфі й Вилій Б. Ротледж голосували проти потвердження присуду і оприлюднили свою опінію меншини. У ній вони висловлюють погляд, що суд не має права видавати заказ („інджонкшен") виходити на страйк в ніякім випадку, отже безогляду на це, чи страйк є звернений проти приватних чи проти урядових підприємств.

Рішення Найвищого Суду буде мати такий наслідок, що страйк шахтярів який Луїс відкликав лише до 31 березня 1947, не може бути викликаний скорше, як 1 липня, коли то скінчиться федеральна адміністрація шахт по знесенні Бюра Адміністрації Цін.

Рішення Найвищого Суду викликало найрізнородніші коментарі в конгресі, в пресі і в юніях.

УРЯД ОБСТОЮЄ ЗАСАДУ ЗБІРНИХ ПЕРЕГОВОРІВ

Предсідник Краєвої Ради Робітничих Відносин, Пол М. Герзоґ, явився на переслуханні сенатської Комісії Праці і там заявив, що будьяка зміна в постанові про збірні переговори робітників з підприємцями буде мати некорисні наслідки. Він теж звернув увагу на те, що якінебудь зміни в Акті Ваґнера ударемнять робітничі права, ґарантовані цим Актом. Секретар внутрішних справ Швеленбак на переслуханні заявився за зміну деяких постанов в робітничих законах, а це за усунення другорядних і так званих юрисдикційних страйків.

ПЕРЕМИРЯ В ПОБОРЮВАННІ СОВЄТІВ

Республиканські й демократичні провідники в конгресі вийшли з пляном, щоб на час переговорів у Москві застановити критику Совєтів у конгресі. Вони цього погляду, що секретареві стейту Маршалові треба дати моральну допомогу у його тактиці впродовж нарад у Москві. Всі звертають увагу на це, що становище Маршала дуже важке й тому не треба ще його утруднювати.

ЗА СВОБОДУ ЮНІЙ БРАТИ УЧАСТЬ У ПОЛІТИЧНИХ КОМІТЕТАХ.

Пані Елінор Рузвелт віднеслася з проханням до предсідника Конгресу Промислових Організацій Филипа Морея, щоб він дозволив протикомуністичним провідникам юній брати участь в нарадах новозорганізованої протикомуністичної організації Прогресивних Громадян Америки (АДА). Цей комітет має на меті поборювати комуністичні впливи у громадянстві. Прохання візьмуть під наради на засіданні уряду СІО найближчого тижня.

ПОСМЕРТНИЙ МАЄТОК МОРҐАНА.

Податкові урядовці в місті Ню Йорку покінчили обрахунки над маєтком славного на ввесь світ банкера Дж. П. Морґана, який помер 13 березня 1943 р. в Бока Ґранде, на Флориді. Тоді неурядово подавали його маєток на 50 мільйонів доларів. Тепер урядове обчислення виказує, що загальний маєток виносив $16,021,482, а по відтягненні податків і інших посмертних видатків останеться чистий маєток $4,642,791.

ДОЧКА ПРЕЗИДЕНТА СПІВАЧКОЮ.

Марґарета Труман, донька президента Трумана, виступить вперше як професійна співачка в 8 годині ввечір найближчої неділі. Вона візьме участь в одногодинній радіо-програмі Амерікен Бродкестинґ Компані, надаваній в Дітройті. Марґарет Труман є кольоратура сопрано і вона приготовлялася до співацької карієри від 7 років у Канзас Ситі, отже ще заки її батько став президентом. Програму переводить Дітройтська Симфонічна Орхестра, якої директор д-р Карло Кріґер, є приятелем родини Труманів.

НЮ ЙОРК ОСЕРЕДКОМ МЕДИЧНОГО СВІТУ.

Вже складено плян, щоб місто Ню Йорк стало центром медичного світу, як це заявив д-р Джордж Бер, предсідник Ню Йорської Академії Медицини на обіді у готелю Валдорф Асторія. Упродовж біжучого року буде злучених 65 головних шпиталів під одною управою, щоб забезпечити правильне функціонування такого центра для науки лікарів не лише самої Америки, але й цілого світу.

Свою Україну любіть,

Любіть її... Во время люте,

В останню тяжкую минуту

За неї Господа моліть.

Т. Шевченко.

Президент домагається зниження митної тарифи у світовій торгівлі

Покінчивши відвідини в Мексику, президент Труман приїхав до граничного стейту Тексас і тут відвідав університет Бейлор в місті Вейко. Коли його наділили почесним докторатом права, президент виголосив промову, у якій потвердив засаду двопартійности в закордонній політиці Злучених Держав і виявив погляд, що співпраця обох партій повинна бути поширена ще на економічну ділянку. Він вийшов з домаганням, щоб у міжнародній торгівлі Америка усунула перешкоди цим, що зменшить митну тарифу на товари. Це можна буде зробити на конференції в Женеві, яка почнеться у квітні б. р. „Ми є велетні господарського світу" — твердив Труман. „Всеодно, чи нам не подобається, чи ні, майбутнє наладження економічних відносин залежить від нас. Світ слідить за цим, що ми зробимо, отже від нас залежить яку дорогу ми виберемо. Ми можемо вести нації до економічного миру, або ми можемо пхнути його у економічну війну".

АМЕРИКА ПРОТЕСТУЄ ПРОТИ ВВОДЖЕННЯ КОМУНІСТИЧНОГО РЕЖІМУ В УГОРЩИНІ.

Департамент стейту у Вашингтоні оприлюднив зміст ноти, висланої до Совєтів з протестом проти поведінки совєтської влади в Угорщині. У ноті закидається Совєтам, що вони намагаються завести комуністичну диктатуру меншини в Угорщині на місце недавно вибраного парляментарного правління. „Уряд Злучених Держав противиться уневажненню таким способом виборчого правління, настановленого угорським народом" — сказано в ноті. Зокрема закидає нота, що совєтська влада арештувала самовільно угорського посла Белю Ковача, секретаря партії малих власників, яка вийшла переможно при виборах. Нота домагається, щоб усякі зарядження на Угорщині відбувалися за спільним порозумінням Алянтської Контрольної Комісії.

Реєстрація скитальників у британській зоні

Дуісберг, 6. березня. Найблищого тижня почнеться тут реєстрація приблизно 57,000 скитальників в британській зоні Німеччини, повідомляє офіціяльно британське Військове Управління. Реєстрацію, яка триватиме приблизно один місяць, зарядила британська Головна Кватира в Берліні, з метою провірити працездатність скитальників. Біля 5,000 скитальників, які перебувають під безпосереднім наглядом британської армії, не бувші военнополонені. Інші живуть в таборах УНРРА.

ЗА ЗАЛІЗНОЮ ЗАСЛОНОЮ.

(На підставі повідомлень совєтської преси).

ЧАСТИННА ВІДБУДОВА „ДНІПРОГРЕСУ"

Москва, 6. березня. Совєтська преса повідомляє про частинну відбудову великої гідроелектричної станції „Дніпрогрес" біля Запоріжжя в Україні. Повністю працює тільки один турбіно-генератор, що забезпечує електричною енергією промислові райони Лівобережної України. Новий турбіно-генератор був доставлений зі Злучених Держав Америки. Турбіна виготовлена фірмою „Нюпорт Нюз Шипбилдінґ Компані" а генератор фірмою „Дженерел Електрік". З нагоди частинного відновлення роботи „Дніпрогресу" його робітники вислали вітальну телеграму Сталіну, а Сталін їм відповів. Після відбудови „Дніпрогрес" даватиме 20% електричної енергії більше, ніж перед війною (три мільйони кіловат-годин річно).

ФІЛАРЕТ МИХАЙЛОВИЧ КОЛЕССА — ДЕПУТАТОМ

Львів, 31. січня. Московське „Совєтське Іскусство" повідомляє в кореспонденції зі Львова що наукові робітники місцевого політехнічного інституту видвигнули кандидатом в депутати Верховної Ради УРСР від Красноармейського міського району „видатного вченого Совєтської України" Філарета Михайловича Колессу. При цій нагоді друкується теж дещо з біографії вченого, при чому додається, що „наукова і творча праця Ф. М. Колесси досягла повного розцвіту тільки з 1939-го року, з хвилини, як він став громадянином Совєтського Союзу".

„КАРПАТСКАЯ ЗВЄЗДА"

В нашу редакцію попав припадком примірник газети „Карпатская Звезда" з 29-го січня 1947, що появляється в Празі, Чехословаччина. Газета — це справжній совєтсько-карпато-русский дивогляд. Виходить на 4-ох сторінках малого формату і є „політіческім і економіческім еженедельніком" та „органом прогресивної молоді Пряшівщини". Газета друкується у великій частині російською мовою а деякі вісті подається теж поганим українським „язичієм", виразно совєтсько-російської закраски.

МАРШАЛ У ПАРИЖІ

Париж, 6. березня. — В дорозі на конференцію Ради міністрів закордонних справ у Москві секретар стейту ген. Джордж Маршал зупинився сьогодні в Парижі, де його з усіми почестями і дуже сердечно вітали представники французького народу. Відвідинам керівника американської закордонної політики в столиці Франції місцеві кола надають великого політичного значення. Президент Франції Вінсент Оріол дав обід в честь ген. Маршала, на якому були приявні найвищі державні достойники країни. Премієр Поль Рамадіє зложив таку заяву закордонній пресі: „Ген. Маршал є для нас, французів, більше, як представником союзної нації. Він є одним з найголовніших будівничих спільної перемоги і французький уряд буде намагатися у всякий можливий спосіб віддати довг пошани одному з великих переможців останньої війни".

БЕВИН У ВАРШАВІ.

Варшава, 6. березня. — Британський секретар закордонних справ Е. Бевин в дорозі до Москви, зупинився сьогодні у Варшаві та мав можність бачити спричинені там війною руїни. Бевин запевнив представників преси, що ціллю британської закордонної політики буде не допустити до такого відродження Німеччини, щоб вона грозила подібними руйнаціями.

БЕЛЬҐІЙСЬКИЙ УРЯД СПРОСТОВУЄ ПОГОЛОСКИ ПРО ДОГОВОРИ.

Брюсель, 6. березня. — Бельґійське міністерство закордонних справ офіціяльно заперечило подані в закордонній пресі вістки, мовляв бельґійський уряд звернувся до урядів Великої Британії і Совєтського Союзу з конкретними пропозиціями договорів взаємної допомоги.

БОЛҐАРІЯ ЗАМКНУЛА НА 10 ДНІВ СВІЙ КОРДОН.

Істанбул, 5. березня. — Офіціяльний речник болгарської амбасади в столиці Туреччини сьогодні заявив, що протягом найблищих десять днів не будеться видавати жодних віз на вїзд до Болгарії. Він відмовився подати причини цего зарядження, але здогадуються, що це у звязку з Московською конференцією. Вважають, що совєтський уряд, бажаючи дати на цій конференції доказ „доброї волі", міг відкликати свої війська з Болгарії й евакуація мала б бути здійснена протягом найближчих десятьох днів.

ПОЛЬСЬКО-СОВЄТСЬКИЙ „ДОГОВІР".

Москва, 6. березня. — Сьогодні підписано тут польсько-совєтський договір, на підставі якого Совєтський Союз зобовязується дати Польщі відповідний кредит в „доставі зброї та военного виряду". Висоту совєтського кредиту Польщі визначено на 27,875,000 долярів. В комунікаті про договір, надрукованому сьогодні в цілій совєтській пресі, стверджується рівночасно основну совєтсько-польську однозгідність щодо німецької проблеми.

ДЕ БРІНОН ЗАСУДЖЕНИЙ НА СМЕРТЬ.

Париж, 6. березня. — Фернанд де Брінон, відомий французький політик ще від часів першої світової війни, був присуджений сьогодні на кару смерти, конфіскату майна та втрату громадських прав і почестей. Суд потвердив його вину не тільки в співпраці з німцями, але й в самій ідеї співпраці.

ЧИСТКА НАЦІСТІВ В АМЕРИКАНСЬКІЙ ЗОНІ БЕРЛІНА.

Берлін, 6. березня. — Заступник американського військового команданта в Німеччині ген. Л. Д. Клей зарядив нову „чистку" націстів в американському секторі Берліна, після того, як йому предложено, що на відповідальних постах адміністрації перебуває ще понад 300 відомих націстів.

ФРАНЦІЯ КУПУЄ БРИТАНСЬКУ ЗБРОЮ.

Париж, 6. березня. — З офіціяльних французьких військових джерел повідомили, що Франція купує в Аанглії відповідний виряд для одної своєї дивізії парашутистів.

СПРАВА ІНДІЇ В БРИТАНСЬКОМУ ПАРЛЯМЕНТІ.

Лондон, 6. березня. — Не зважаючи на опозицію консервативної партії британська Палата Громад прийняла сьогодні плян уряду дати Індії незалежність протягом найблищого півтора року. Провідник опозиції Винстон Чорчил виголосив опозиційну промову, яка своєю красноріччивістю не уступала його палким промовам з часів війни. Чорчил домагався, щоби справу Індії вирішити в рямках Обєднаних Держав та зректися імперії „з цілою славою, яку вложено, щоб її створити".

СНІГИ В ЕВРОПІ; ПОВІНЬ В ЕСПАНІЇ.

Лондон, 6. березня. — Після кількох погідних днів над европейським континентом, головно над Англією шаліли сьогодні знова великі сніговії, цілком утруднюючи транспорт. В Еспанії в деяких провінціях ріки виступили з берегів, заливаючи великі терени, зриваючи мости та наносячи великої шкоди.

"SVOBODA" (Ukrainian Daily)

FOUNDED 1893

Ukrainian newspaper published daily except Sundays, and holidays by the Ukrainian National Association, Inc. at 81-83 Grand Street, Jersey City, N. J.

Entered as Second Class Mail Matter at the Post Office of Jersey City, N.J. on March 30, 1911 under the Act of March 8, 1879.

Accepted for mailing at special rate of postage provided for Section 1103 of the Act of October 3, 1917 authorized July 31, 1918.

Classified Advertising Department, 597—7th Ave., New York 18, N. Y. BRyant 9-0582

ПЕРЕДПЛАТА: Поодиноке число три центи.		SUBSCRIPTION RATES: Three cents a copy.	
На рік	$7.00	One year	$7.00
На пів року	$3.75	Six months	$3.75
На три місяці	$2.00	Three months	$2.00
В Джерзі Сіті і Закордоном:		Foreign and Jersey City Rates:	
На рік	$10.00	One year	$10.00
На пів року	$ 5.25	Six months	$5.25
На три місяці	$ 2.75	Three months	$2.75
Число з понеділка (з англійською Частиною):		Monday's Issue (with Ukrainian Weekly):	
На рік	$2.50	One year	$2.50
На пів року	$1.50	Six months	$1.50

За оголошення редакція не відповідає.

За кожну зміну адреси платиться 10 центів.

Адреса: "SVOBODA," P. O. Box 346, JERSEY CITY 3, N. J.

НЕ ОДНАКОВО!

Дожидаючи в петербурзькій тюрмі присуду та заслання в далеку чужину, наболіла душа Шевченка вилляла свої почування у вірші, що зачинається словами „Мені однаково". Поетові, що, як відомо, так дуже тужив за Україною, а на поворот до якої вже втратив усяку надію, стало вже однаково, чи він житиме в ній, чи ні, а навіть, чи хтось у ній спомяне, що за Україну його замучили колись. Та навіть у цій годині великого жалю й розпуки було йому не однаково: Як Україну злії люди присплять, лукаві і в огні її окраденую збудять . . .

Згадуємо цей вірш, щоб підкреслити, що нині є вже мільйони таких, що виховались на Шевченковім „Не однаково мені". Це воно піддержує в боротьбі за своє право мільйони поневолених українців в Україні. Це воно є дороговказом для других мільйонів, що їх загнав московський окупант на Сибір. А хоч у тих, що мучаться на скитальщині, теж, як у Шевченка, „холоне серце, як згадаю, що не в Україні поховають, що не в Україні буду жить", проте і їхню головну журбу теж спричинює „не однаково мені". Бо як інакше можуть відчувати у нинішних обставинах правдиві діти Шевченка? Чия ж душа, що має в собі хоч трішки з духа Шевченка, нині не наболіла?

Тому сто років написав Шевченко цей вірш, а який він актуальний нині, коли це „не однаково" трогає серцями десяток мільйонів українців. Як би Боже Провидіння було не післало українському народови Шевченка, то цілком певно не було б нині стільки мільйонів українців, яким „не однаково", що є з Україною, та які віддають чи готові віддати життя, щоб тільки вигнати з України лукавих поганців, що над нею панують. Не було б теж і в нас американських українців, того духа, що постійно потрясає нашим сумлінням та заставляє нас помагати визвольним змаганням українського народу.

Шевченкове „не однаково" виразно говорить, що не може і не сміє бути однаковим, хто в Україні панує. Лукавими і поганцями були у Шевченка ті, що гнобили український нарід за царату. Що ж доперва сказав би він нині про теперішню червону, московську владу в Україні, що вимордувала вже десятки мільйонів українського народу!

Фальшуючи Шевченкове „Полюбіте щирим серцем велику руїну", взивають американсько-українські сталінські наймити, щоб як їм, так і нам було „однаково", хто в Україні панує: Український нарід, чи Кремль з Кагановічами. Шевченко виразно вказував на „чорного орла", на московського окупанта, що руйнує Україну, а якого недолюдки, діти юродові не бачили, як не бачать тепер новітні недолюдки кремльського червоного серпа й молота. Та не пропало Шевченкове „не однаково", а з ним не пропадуть і ці, що теж і їм не однаково, чи Україна справді вільна, чи під владою кремльських поганців. Доля і воля України вирішиться тими, що їм „не однаково".

За правду і волю

(У Шевченківські роковини).

Встане правда, встане воля
І Тобі одному
Поклоняться всі язики
Вовіки і віки.
А покищо пливуть ріки,
Криваві ріки...

Т. Шевченко.

Центром цілої творчості Гараса Шевченка, предметом всіх його найглибших і найшляхетніших почувань, змістом і ціллю цілого його життя є Україна.

В надлюдській любові до України і до її катованого народу Шевченко цілою силою свого геніяльного ума і своєї пророчої душі шукав шляхів і засобів до її щастя. Ціль Шевченка — це щастя України; Щастя для України — це воля і слава, „добра слава". Шляхом до їх здобуття — правда, а засобом — боротьба. „Борітеся — поборите! Вам Бог помагає! За вас правда, за вас слава і воля святая". Серед найжахливіших обставин особистого і суспільного життя, серед цілого хаосу думок і суспільних течій в 19-му сторіччі, Шевченко не тільки не розгубився, але створив власну найпростішу й рівночасно найглибшу філософію, найшов камінь життєвої мудрости і блискавкою свого пророчого слова прорізав безпросвіття та вказав шлях, ясний і єдиний: боротьба за правду і волю. Тільки правда і воля можуть забезпечити Україні щастя, бо „де нема святої волі, не буде там добра ніколи", а „правда на землі" це ще єдине, чому — крім Богові на небі — можна й треба помолитись. Тільки „правда й воля принесуть мир і радість на землю людям".

Правда і воля, а з ними любов та боротьба за них лягли в основу Щевченкової філософії, їх він поклав в підвалини особистого і колективного життя людини, він їх зробив змістом і ціллю того ж життя. Це найглибша життєва мудрість і її відкриття та ясне спрецизовання роблять Шевченкового генія універсальним. Правду і волю, ці перші передумови людського життя та „мира й радости на землі" Шевченко відкрив і наглядно показав в історії України, і сам став „апостолом правди". Знайшовши її, він став її речником, став виразником найвищих гуманних засад, речником правопорядку, основаного власне на волі і правді, на справедливості і любові, на християнській етиці. Ціле лихо суспільного й індівідуального життя Шевченко побачив в тому, що „розбійники, людоїди правду побороли", що „кругом неправда і неволя, а народ замучений мовчить", що „кайданами міняються, правдою торгують". Як довго не має тої правди, так довго не буде добра, „мира й радости на землі". Шевченко бажає кожному по заслузі: закувати в кайдани тих, що інших кують, сили „трудящим людям", чистим серцем чистоту зберегти, а собі — „мені ж, о Господи, подай любити правду на землі", „а всім нам вкупі на землі единомисливіє подай і братолюбіє пошли". Найглибше відчуття недолі і кривди України зродилй в Шевченка цю безмірну тугу за правдою, за „братолюбіем", бо тільки вони принесуть людству найвище щастя — волю. Правда і любов розвязує всі проблеми. „Господь любить свої люди, любить, не оставить, дожидає, поки правда перед ними стане". Ключ до свого щастя люди мають в своїх руках. Це — правда. „Господь карать і милувать не буде: ми ж не раби його, ми люди". Господь тільки дожидає, поки правда перед людьми стане а тоді і він буде з ними. Без правди — нема життя, бо нема волі. „Спи, гетьмане, поки встане правда на тім світі". Правда і воля — це життя, це сам Бог.

Хто прийде запізно — він не розуміє; хто прийде зашвидко його не розуміють. Для України Шевченко прийшов в сам час, тоді, як Україна серед чорної руїни його найбільше потребувала. Сучасний Шевченкові Микола Костомарів писав: „Шевченкова муза розірвала заслону над національним життям України. І було жахливо і солодко й боляче водночас глянути тепер туди. Здавалося, наче розкрилася підземна тюрма, таємна тюрма, замкнена на багато замків, запечатана багатьма печатями, коли раптово впущене сліпуче сяйво сонця і свіжий вітер". Але світло Шевченкового генія було зразу заясне, щоб його виразно побачити. Його голос серед рабського оніміння був зразу за сильний, щоб повністю зрозуміти його слова. Другий сучасник Шевченка, Панько Куліш, писав про нього: „Спів цього поета впливав воістину, як воскресна сурма Архангела. І якщо насправді колись було, що людські серця запалювалися, що очі горіли вогнем й вогняні язики здіймались над чолом, то так було тоді, в Києві, коли сприймалися слова Шевченка". А старий, добродушний Квітка-Основяненко признавався, що при читанні поезій Шевченка йому волосся на голові ставало.

Сьогодні, вже з перспективи деякого часу та серед загального хаосу, національної і соціяльної несправедливості, серед розпаношення матерії та розбурхання пристрастей, Шевченкові „Правда і Воля" набирають окремого значення. Людство, розшматоване і бите всілякими соціяльними переворотами, горячково шукає виходу, шукає спасіння, прагне повороту до стану, в якому людина знова стала б людиною і центром життя на землі, а не тільки колісцем у величезній матеріяльній машині. Хочеться, щоб існування людини було забезпечене непорушними законами, які випливали б не з наказу і не були примусом, але походили б з глибини її власної душі і її переконання та були власною потребою. Бо першою причиною всіх політичних і соціяльних кріз, що розшматовують сьогодні людство, є моральний стан людей, є самі „злії люди", ті, що „правдою торгують" та сквернять тим образ Божий, як за часів Шевченка, тільки в ширшому, бо світовому маштабі. „Злим людям" не поможуть жодні міжнародні договори, жодні найсвятіші приречення, бо вони завжди тільки за спиною „ніж на брата точуть", та дожидають тільки догідної хвилини, щоб його стромити в братне серце. „Злих людей" не направлять жодні закони, від „торгів правдою" їх не зупинять жодні зобовязання, світа не оздоровить жодна брутальна сила. Людину і людство може ущасливити і „мир та радість на землю принести" тільки це глибоке відчуття правди і волі, що стали мотивом та центром творчости і вчення нашого великого „апостола правди", Шевченка. Тільки тоді, як людство вмітиме „за правду стать" і навіть „за правду згинуть" зі своїх найшляхетніших внутрішніх відчувань і потреб, тільки тоді воно позбудеться тої жахливої змори зла, що постійно тривожить його душу, розшматовує його тіло, зупиняє поступ. Тільки тоді, як людство само своєю свідомістю зла і добра, неправди і правди та своїм найглибшим відчуттям етики, людської і божої етики, наче „ножем обоюдним" розпанахає „гниле серце" та вицідить „сукровату кров" і налиє „козацької тої крови, чистої, святої", тільки тоді „встане правда, встане воля" і тільки тоді перестануть „текти ріки, криваві ріки..."

Шевченко теж цілком точно спрецизував поняття „правди і волі", того цілющого лікарства на всі суспільні недуги. Найвищою універсальною „правдою і волею" Шевченко вважає власне правду і волю кожному жити „в своїй хаті" „своєю правдою" і „своєю волею". І це творить найвищу, вселюдську Правду і Волю, що їх апостолом став наш великий Кобзар.

Ще, можливо, пройде багато часу, поки „встане правда, встане воля", ще, можливо, поплиє багато „кривавих рік", але, якщо людство може бути врятоване, то тільки Шевченковою Правдою і Волею. В цьому велич нашого Поета і в цьому велич народу, що його видав.

Сьогодні більше, як будьколи треба шукати Шевченкової Правди і вміти та бути готовими „за неї стати". На сторожі українського народу стоїть найбільша сила, бо Шевченкове слово, невичерпане джерело життєвої мудрости. Як Шевченків Заповіт здійснюється з такою силою нашими братами в Україні, що рвуть кайдани та скроплюють волю „вражою злою кровю" і своєю „чистою, святою"; як наші брати на скитанні ділами доказують, що їм однаково, чи будуть вони „жить в Україні, чи ні", але що тільки не однаково їм, яка доля зустріне Україну, то хай і наше життя та наші вчинки докажуть, що в наших душах вічно горять і ніколи не згоряють пламенні Шевченкові слова:

Свою Україну любіть,
Любіть її... Во время люте,
В останню тяжкую минуту
За неї Господа моліть.

Чому плакали?

Президент Труман, відвідуючи місто Мексик 4. березня, склав вінець перед памятником молодих героїв, які перед сто роками боронили мексиканську твердиню перед облогою армії Злучених Держав. Сльози зворушення поплили по обличчах почесної сторожі, що там стояли. Сторожу становили кадети з Військової Академії, яка тепер приміщена в замку Чапультепек, отже в цьому місці, з якого колись боронились оті герої, що їх пошанував після сто літ президент Злучених Держав. Коли розголошено поїздку президента Трумана до памятника героїв, мексиканці почали розповідати прибувшим гостям із Стейтів про це геройство, яке передали телеграми в стейтських часописах в такому виді:

„Це було під час війни Злучених Держав проти Мексика в 1847 р. Армія Злучених Держав під командою Винфілда Скота зайшла аж до столиці Мексика і облягла там твердиню Чапультепек, побивши мексиканську армію добровольців під проводом генерала Санта Ана. Твердиня вже теж була готова піддатися, коли б не відділ кадетів, які не звертали увагу на те, що битва вже програна, а у своїх святочних уніформах кинулися у вир боротьби. Деякі американські історики пишуть про цих кадетів, що вони „боролися як тигри".

Були це в більшій частині 15-літні хлопці, яких не відстрашувала нездарність їхніх старших співгромадян. У нерівній боротьбі проти північних американців, які сипали гарматнім вогнем, вигинув цілий кадетський відділ за виїмком сімох хлопців. Шістьох з них пробили себе штилетами, щоб не попасти в полон, а останній обвинув себе у мексиканський прапор і кинувся з фортеці у пропасть зі словами: „Віва Мехіко!" (Хай живе Мексик!)".

У стейтських істориків пишеться, що військо Скота було оголомшене геройським подвигом молодців. Цю битву згадують у шкільних книжках Злучених Держав тому, що вона рішила про границю між Мексиком і Стейтами, яка від тоді йде по ріці Ріо Ґранде. Після неї до Злучених Держав прилучено території, названі пізніше Ню Мексико, Арізона й Колорадо.

На памятку геройського вчинку кадетів мексиканці поставили їм памятник, названий памятником „Дітей-героїв". Саме перед приїздом президента мали мексиканці розпочати будову нового величавого памятника для цих „ніньос" (дітей), одначе вважали, що це буде нетактовно пригадувати на сумні події в історії обох націй. Коли Труман довідався про це, він самий змінив святочну програму і несподівано склав вінець під теперішнім памятником. Цей крок стейтського президента зробив більше для закріплення приязни між Злученими Державами і всіми південно-американськими республиками, ніж сотки слів у святочних промовах, як звідомляють з Міста Мексика.

ГЕНІЙ ЛЮДСТВА

Тарас Шевченко в оцінці чужинців.

„...Сьогодні, в двадцятому сторіччю, ми як ніколи раніше вчимося цінити його (Шевченка) для нього самого, як цвіт українського характеру та як людину, що мала послання не тільки для його власного часу і країни, але для цілого світа. Він видержав пробу часу і він заслуговує на признання в ці дні, як ввесь світ потапає у війні та руїні.

Сьогодні не може бути сумніву, що Тарас Шевченко... є одним з найбільших поетів девятнадцятого сторіччя, без огляду на національність чи мову, а його безстрашні домагання права, правди і справедливості є однаково вимовні в Новому Світі, як були в Старому, в малому селі, де він народився, в місті, до якого його забрали, чи в бездеревних степах, куди він був засланий..."

Кларенс А. Манінг (американець).

„Шевченко зібрав у своїх віршах деякі з найдавніших легенд про Україну і гетьманів. Він був одним з тих „дітей сонця, кров яких є вогнем".

В. Мирфил (англієць).

„Нота особиста розпливається (в творах Шевченка) у вселюдському почутті. Навіть у тих поезіях, що зродились на берегах Аралу, — поезіях, що однаковістю стану нагадують Овідієві „Tristia", та тільки перевищують їх своїми почуваннями, бачимо, що поет, виливаючи свою тугу, думає більш усього про горе своєї батьківщини".

Е. Енс (француз).

„Кавказ приманював великих російських письменників від Пушкіна до Лермонтова, до Толстого, але нікому з них не пощастило зрозуміти внутрішньої глибини трагедії народів, що народились в тіні цих гір... Один Тарас Шевченко, син поневоленої країни, насиченої кровю пролитою в боях проти московських наїзників, зумів побачити, перевищуючи в цьому російських поетів, правдиву душу у народів, позбавлених своєї вікової свободи, зумів піддержати їх палкими словами віри".

Б. Л. Рандоне (італієць).

„Шевченкова боротьба проти кріпацтва і проти всякого соціяльного, релігійного і політичного гніту ушляхетнює його поезією й надає їй через свою справді гуманну ідеальність універсального значення".

„Його ліричні й епічні поезії стали найдорожчим скарбом українського народу, все одно, чи оспівує він Дніпро й козацьку волю, або змальовує Росію, як Дантівське пекло, чи зворушливо оплакує долю нещасних жінок".

„Історія життя українського поета — це нескінчені терпіння, що мусять в читача викликати найглибший жаль, най-

Юлія М. Шустакевич.

ДІТИ

24)

Тепер я і всі хлопці з нашого клюбу просимо вас пані і панове, щоб ви розкупили цю гарну та свіжу ярину і тим помогли нам виконати ще один громадський і патріотичний обовязок, бо за ці гроші, що ми заробимо з ярини, ми закупимо Воєнні щадничі бонди!!

По цих словах посипались знова рясні оплески, кожен з присутніх одобрював такі патріотичні змагання тих дітей. Тоні одначе не сходив з естради. Він мав ще щось сказати і гості втихли.

Тепер я попрошу шановного... нашого гостя, пана посадника на естраду. Я знаю, що він має нам щось цікавого сказати. Він вклонився і зійшов до посадника, який сердечно стиснув руку хлопця і він почав говорити:

Дорогі приятелі! І ви дорогі хлопці з Вікторі Клюбу! Як посадник міста, я радий і гордий, що маю таких молоденьких громадян, таких чесних та щирих і правдивих патріотів!

Отсі молоді патріоти доказали нам, що можна зробити при добрій волі і охоті. Праця тих молодих а то й малих хлопців, показує нам нову ідею і я всіма силами буду старатися поширити управу домових городів. Погляньте скільки ще порожної землі довкруги! Це все може зацвісти, зазеленіти користю здоровлям для нас і наших дітей!

Отсі хлопці могли в пилку грати і бомки збивати, проводити дні на дурницях або і пуститись на злочин, як і много таких випадків буває. Вони одначе не тратили дорогого часу на дурницях і доказали нам старшим, що вони можуть працювати. Кромі цього, ці добрі діти заощадили нашій міській управі матеріяльних видатків на десятки а то й сотки долярів! Бо коли я проголосив кампанію збірки паперу, нікому ані не снилось, щоб діти могли виконувати таку роботу. Вони, ці хлопці перші зголосились до тієї праці і ось тут у своїй околиці, за кілька днів зібрали кільканадцять тонів паперу!

Знова посипались густі оплески для хлопців і коли п-ні Ч. поглянула довкруги, побачила багато сусідів, що зійшлись на базар і це її дуже радувало. Малий Генрі шепнув її: чому він за вас нічого ані слова? Та вона приложила палець до уст, що значило, що малий має бути тихо.

А посадник говорив дальше:

Важне і це, пані і панове, що з того часу, коли по радіях і в часописах рознеслась вістка про Вікторі Клюб, про збірку паперу тими дітьми, другі діти собі теж почали організувати подібні гуртки, наслідуючи отсих патріотів і робити корисну роботу. І це саме є дуже важне для наших дітей і для будучности нашого краю. Край наш в потребі. Армія росте, дядько Сем кличе щораз-то більше наших синів на фронт проти ворога, а це значить чимраз менше рук до праці дома. Хтось мусить займати їх місце. Підховаймо отже таких синів, таких жвавих і охочих хлопців, як ці з Вікторі Клюбу. Я як посадник того міста, дам усю поміч і пораду, як тільки зможу найкраще. Памятайте, шановні громадяни, що ми йдемо на зустріч серіозній ситуації. Нас ще війна не зачепила, та саме тому, докладаймо усіх старань, щоб наш край переміг ворога і зберіг свободу і спокій нам усім! Публика сердечно дякувала свому посадникові, коли він скінчив свою промову. На естраду знова вийшов Тоні і почав:

Почуваюсь до обовязку мої пані і панове представити вам моїх двох асистентів, які зі мною працювали, а це є Сем... Тут вийшов на естраду Сем, заквітчавшись хвостатою морквою.

Це є Елл!...

Елл, як звичайно, гладкий собі нівроку. З бічної кишені на грудях сторчала йому головка кучерявої салати. Він почервонів як буряк і наче збирався щось говорити. Глядачі втихли і ждали. Елл свояв по середині естради і зробив дуже затрівожену міну. Заткнувши руки в кишені, піднісся на пальцях, покашляв, дивився десь до гори, начеб думав яка буде погада, знова покашляв, а далі вклонився, наче скінчив якусь важну промову, і тільки тепер глядачі зрозуміли, що це була його гра і що він їх одурив: це знова викликало відповідний гумор. Тільки на пробах він цю пантоміну грав краще.

(Дальше буде).

Перше Загальне Зібрання
Злученого Українського Американського Допомогового Комітету

6)

Звіт голови Жіночої Секції п-ні І. Бенцаль.

Місце докладчиків за президіяльним столом занімає п-ні **Іванна Бенцаль,** голова Жіночої Секції Комітету. Довгі оплески дали їй час відповідно „прийти до себе" і вона починає, звертаючись насамперед до делегатів, а опісля до делегаток. І говорить: Вона не може похвалитися, що Жіноча Секція предложить чека на доляри, але послухайте, шанивні делегати й делегатки, що ця Жіноча Секція зробила. Отже:

Ще перед закінченням війни в Европі українці в Америці зрозуміли, що з її закінченням їх жде в Америці велика і відповідальна праця, іменно: перша поміч їх рідним заокеаном. Після відповідної підготовки створено теперішний Злучений Український Американський Допомоговий Комітет. Перші тривожні вісті від українських скитальників були получені з проханням послати їм одяг. Тоді теж виринуло питання, хто має зайнятися цею важливою, якщо не найважливішою тоді ділянкою. Головний Уряд Допомогового Комітету у Филаделфії звернувся тоді до жінок в Ню Йорку, пропонуючи перебрати збірку та висилку до Европи всілякого одягу. В той спосіб прийшло в липні 1945-го року до створення Жіночої Секції ЗУАДКомітету в Ню Йорку. До Управи Жіночої Секції увійшли такі жінки: **Іванна Бенцаль,** голова; **Стефанія Галичин** і **Е. Ликтей,** містоголови; **Анна Бодак,** касієрка; **Марія Близнак** і **Марія Сталена** секретарки. До Контрольної Комісії належали: **Михалина Мельник, Катерина Пелешок** і **Марія Марусевич.** Пресовий реферат обняли: **Ева Піддубчишин, Марія Клячко** і **Стефанія Галичин.**

Щоби могти розпочати працю, до якої Жіноча Секція була покликана, треба було в першу чергу постаратися приміщення для призбираного одягу, що його надсилали місцеві комітети з усіх сторін Злучених Держав. Заки Головна Управа Комітету у Филаделфії підписала умову з „Юнитеріен Реліф Коміті" в Бостоні про винайм їхнього пакункового дому (вергавзу) в Ню Йорку, Жіноча Секція приміщувала зібраний одяг тимчасово в церковних залях при укр. греко-кат. церкві св. Юра та при православній церкві св. Володимира в Ню Йорку, як теж при укр. церквах в Бронксі та Асторії. Акція збірки одягів Жіноча Секція розпочала та спопуляризувала статтями і оголошеннями в часописах „Свобода", „Америка" та „Наше Життя". Теж пп. Задорецький, Сурмач і Сліпий в своїх радіопрограмах віддавали час для розголошення цеї акції. По радіо виголошували відповідні заклики та промовляли: М. Клячко, Е. Піддубчишин, Ст. Галичин, Клавдія Олесницька, М. Демидчук та І. Бенцаль. Теж проф. Чубатий сам розголошував цю справу в своїй радіопрограмі. Бизнесовці П. Стасюк, Гладун, Волощук і Турянський відступали теж безплатно винайнятий в радіопрограмах час для поширювання ідеї збірки одягів для наших скитальників. Згадані українські часописи самі писали і друкували багато закликів і статей на ці теми.

Ця пропагандивна акція не залишилася без успіху. Українські громади з усіх стейтів Злучених Держав зібрали і переслали по адресі Жіночої Секції в Ню Йорку 1,020 бейлів жіночих, чоловічих і діточих одягів, 6 пак футрів і 98 пак взуття. Загально прислано одягів вагою біля 200,000 фунтів.

П-ні Бенцаль говорить дальше про працю у „вергавзі". Ця праця при сортуванні і пакуванні речей, це не забавка — твердить п-ні Бенцаль. Цю працю виконали виключно самі жінки, в числі біля 50. Якщоб наші жінки були цеї роботи не виконували, то Допомоговий Комітет мусів би був платити від кожного фунта одягу 20 центів, а завдяки безкоштовній праці жінок, він платив тільки по 10 центів за переховання одягу у вергавзі. Загальна вартість одягів, висланих для наших скитальників в Більгії, Франції, Італії, Німеччині та Австрії оцінюється на 500,000 долярів, шановні делегати й делегатки. За це, прошу, подяка належиться всім тим, що ці одяги збирали, звозили, пакували і висилали. Все це зроблено майже безкоштовно. Теж ціла акція коштувала дуже мало, бо праця жінок скрізь, як у вергавзі, так і на місцях була безплатна. Жінки не зважали ні на люту зиму ні на жарке літо і завжди точно виконували свої обовязки.

На окрему згадку заслуговує бенкет, влаштований в Ню Йорку з нагоди дня Матері 12. травня 1946 року. Чистий дохід з того бенкету в сумі 2,650 долярів віддано на допомогову акцію. Адміністраційні видатки Жіноча Секція покривала доходами з малих імпрез, які сама влаштовувала.

На цьому робота Жіночої Секції ще далеко не кінчалася. Члени Жіночої секції зустрічали теж при кораблях новоприбулих українських імігрантів та допомагали їм, як могли. Для познайомлення нашої громади з новими імігрантами Жіноча Секція влаштувала в Ню Йорку чайний вечір.

П-ні Бенцаль, як голова Жіночої Секції, виконувала такі обовязки: кожного місяця скликала наради Секції, вела переписку з Комітетами, парохіями та людьми, які брали участь в акції збірки одягів. Крім того вона навязала контакт з УНРРА в Европі, що зверталася до неї, як до голови секції, за інформаціями в справі допомоги скитальникам. П-ні Бенцаль твердить, що за два роки її головування в Жіночій Секції, ця Секція зробила дуже багато, без огляду, чи це хто бачить, чи ні і чи признає, чи ні. П-ні Бенцаль складає прилюдну подяку і призначення всім жінкам, що не жаліли ні труду, ні часу, ні получених з такою працею видатків і завжди солідарно зголошувались на кожній її заклик. В імені Жіночої Секції вона складає подяку теж місцевим Доп. Комітетам, парохіям, організаціям і поодиноким особам, які не були глухі на заклики Секції та як могли так намагались зменшити терпіння наших братів і сестер, вигнаних лютим ворогом з рідної України та злою долею розсіяних по чужих країнах.

До Уряду Жіночої Секції на біжучий рік були вибрані: **І. Бенцаль,** голова, **М. Демидчук** і **Е. Ликтей;** заступники голови; **М. Близнак,** рекордова секретарка; **М. Сталена,** кореспонденційна секретарка; **А. Бодак,** касієрка; **С. Абрагамовська,** пресова референтка з допомогою **М. Демидчук.** До Контрольної Комісії належать: **М. Марусевич, А. Вагнер, А. Кмець.**

П-ні Бенцаль кінчить свій звіт: Вірю, що праця Жіночої Секції потрібна і на будуче і тому взиває приявних тут делегатів і делегаток продовжувати по своїх громадах акцію збірки одягів. Не даймо загинути тим, які втратили все: дорібок, родину і навіть свій рідний край!

Звіт голови Жіночої Секції прийнями зібрані справді громовими оплесками.

(Дальше буде).

тепліше співчуття, а разом з тим — це ілюстрація до новішої історії України".

А. Єнсен (швед).

„Шевченко — не тільки геній сам по собі; в ньому втілений поетичний геній українців. Його муза обєднує всі характеристичні риси української культури; хто характеризує Шевченка, дає рівночасно теж загальний образ політичних змагань його народу".

К. М. Францоз (німець).

„Його талант — многобічний; він писав політичну й ідилічну лірику, любовні поезії, короткі віршовані побутові малюнки та, в дусі старовинних народніх пісень, великий історичний епос".

„Він з глибоким національним почуттям змальовує героїчні вчинки українського народу, його страждання в минулому та його надії на майбутнє".

Ґ. Брандес (данець).

„Він походив з простого люду і оспівував свій народ, поділяючи сам його почування, але поза почуванням, поза цілою тою ніжною поетичною красою, ця мужня душа крила не лише надію, але й сильну волю, що домагалась світла і свободи для катованого народу".

О. М. Бенедікстен (данець).

„Я прочитав кілька поезій (Шевченка) і вони припали мені до вподоби, я полюбив їх. Вони просякнуті народнім духом. Простота і природність та якась сердечність віє від них".

Г. Влайков (болгарин).

„Шевченко і Україна творять властиво одне. Особиста доля поета символізує й долю цілої нації. В пісні Шевченка співає сама Україна".

І. Д. Шішманов (болгарин).

„Маючи чутливу душу і дар прекрасного слова та, просто кажучи, будучи надхненим пророком генієм, Шевченко зумів зібрати в собі синтезу духа народу і вилити її в пісні такій зрозумілій для всіх, такій близькій до народу, такій глибокій і ясній, що ця пісня стала початком відродження народу, поемою, джерелом, яке вічно освіжує. Без Шевченка не можна б зрозуміти ані цілого українського відродження взагалі, ані сьогоднішніх українських змагань зокрема. Ми, литовці, згадуючи великого сусіда, гаряче прагнемо, аби піднесені Шевченком ідеали були якнайшвидше здійснені".

Л. Норейка (литовець).

„Спочивай, але Твої пісні хай будять любов до батьківщини в серцях земляків. Спочивай, великий співаче! Хай перед Твоєю могилою тиху співають Тобі пісню! Твоє заслужене імя згадуватимуть теж і литовці".

Л. Ґіра (литовець).

ЯРОСЛАВА К.

НАШІ В АЛЬҐАУЩИНІ

(Спогад з пережитого).

Альґау — це округа в Баварії, знана з молочної господарки на цілу Німеччину. Всі корови там однакової раси — невеличкі, круглобокі, сіробурі з чорними вухами — зовсім нагадують сернів. Вже раннім ранком у літі чути цілу серенаду срібнозвучних дзвіночків. Це стада йдуть на пашу.

Довкруги сіл пасовиська з гарною квітучою травою. Одначе, багато мусить напрацюватися німецький селянин, щоби на червоній, недобрій землі росли ці трави, часто аж до пояса. Цілу осінь та зиму гноїть ці луки та зливає розводненою гноївкою. Молоко — підстава господарки, бо хлібів тут обмаль, а коровам треба паші як вліті, так і взимі.

Села в Альґау малі, дуже близько одно біля одного, чисті та чепурні. Кожний господар має гарний поверховий дім та звичайно добудовану до нього велику стодолу на сіно, а окремо стайню. Життя селян стоїть на високому рівені. Живуть вигідно, мають прекрасну білу, пухову постіль, гігієна особистого життя стоїть теж високо.

Жителі Альгайщини працюють волами, часто спрягаючи їх з коровами, рідше велитенськими дуже повільними кіньми, а багатіші з них, моторами зв. „бульдоґами".

Біля кожного господарства добачите маленький городчик з мініятуровими грядочками на салату, шпінат та червону капусту. Іншої ярини не знають і не їдять. Біла капуста росте довгими рядами на полі й її квасять у великій кількості та щоденно їдять. В кожному такому городчику ростуть квіти, спеціяльно різного рода рожі.

В таких кількох селах Альґаущини живуть колонією наші скитальці. Важко було їм там приміститися, бо німецькі селяни дуже неввічливі та невразливі на людську біду, не хотіли прийняти до своїх хат не то що чужинців, але навіть і своїх. Щойно інтервенція влади — відкрила двері бездомним людям. Тепер наїхало в ті села ще дуже багато німецьких переселенців зі Судетів, так, що кожний господар рад-не-рад мусить держати у себе одну, а то й дві рідні чужих людей. Очевидно, що через це переповнення сіл німецькими переселенцями — нашим є щораз то важче. Вони не можуть дістати ні молока, ні яйця, ні ярини, а це що дістають на харчеві картки, є рішучо замало. Якийсь час харчувала цих наших скитальців УНРРА, даючи їм сухі приділи, а тепер вони перейшли знову на систему німецьких харчевих карток.

Живе в тій окрузі в переважаючій більшості інтелігенція. Є професори университету, які доїжджають до Мюнхену, чи Авґсбургу та вчать по наших вищих і нижчих школах; є лікарі, інжиніри, редактори і ін. Всі вони вже більше, чим два роки живуть не знати як, бо праці всі дістати не можуть. Лікарі трохи лікують, інжинери позакладали годинникарські варстати, а вчителі шевцюють, кравцюють, що хто вміє і може.

Один наш визначний картограф вже два роки працює чорноробом у німецького господаря, щоби лише здобути у нього ще одну кімнату, бо народилася маленька доня, а в кімнаті, яку досі займали, навіть колиски не було де покласти. Зрештою всі, як можуть допомагають своїм господарам і вчасі жнив, чи косовиці гаряче сонце пражило їх чола разом з чолами німецьких боверів.

Коли мала надійти перша зима, перед скитальцями виросла нова, важка проблема: опал. Звідкіля його взяти, хто про це подбає, хто забезпечить від холоду? По довгих торгах, договорилися з лісовою управою і ця дала на вируб висохлі дерева в частині лісу, віддаленій декілька кілометрів від села. Почалася кампанія дроворубання. Всі дорослі, здорові — навіть жінки та молодь зі сокирами, пилами [illegible] вирушили на роботу.

Застукали сокири, зашуміли дерева тай залунала в лісі українська пісня, без чужих свідків, просто аж до неба.

Одні рубали, другі пилили, треті тягали. Росли сяжні, але боліли руки, рамена та плечі незвиклих дроворубів.

Самітнім і немічним жінкам та старшим людям, які не могли самі вийти на роботу, помагали спільно. І вже зима не була страшна. Притягнулося скарб до дому і діти мали при чому грітися через цілу зиму, ще й на другу ощаднішим дещо залишилося.

Цього року ця проблема стала ще важчою, бо такі самі претенсії мали і другі переселенці, а німці, як знаємо, ощадні й не дуже скорі до роздавання свойого добра.

Як сонечко загріло баварську землю — наші інтелігенти перемінювалися в огородників. Найгірші неужитки дісталися їм під управу ярини. І сапали, сіяли, садили. Щоденно на грядках могли ви побачити якогось „представника" кожної сімї. Найчастіше подибали ви двох редакторів (колись „славних") того великого і цього маленького. А побіч них інжинір залізних доріг, що вже декілька років пише енциклопедію української інжинірської термінології. Він запопадливо прикладав до рослинок кости, лушпиння з яєць, а може і в таємниці перед другим заздрісним оком рештки зупи, (замісць штучних погноїв) і з ентузіязмом запевнював, що це ділає напричуд добре. Тай справді він мав найкращу салату і помідори, а його конкурент картограф міг похвалитися лише соняшниками, як решета! Багато напрацювалися біля пісних грядок, підкидаючи потрішки назбираний по дорогах гній, багато ведер води наносилися з дуже далеких криниць, але не даремно трудились. Діти мали свіженьку моркву, зелененьку цибульку і редькvичку.

На жаль, в осені решту плодів зібрали „баверські" корови та телята, бо не знати, чи навмисне, чи нехотячи „пограсували" городи „фліхтлінгів" (фліхтлінг — по нім. „втікач").

Мають скитальці там і свою церкву та свойого дуже милого пароха о. К. Не роблять сварок та роздорів на релігійнім полі, а хоч о. К. священик католицький — в церкві в неділю чи свято бачите там всіх, католиків і православних, молодих та старих. Дякують при церкві згадані редактори, очевидно без „роківщини". Вони не сваряться, так як це часто буває тут за 10 дол. підвишки і не резигнують зі свойого становища, не йдуть на кращу „посаду". Ці обовязки виконують з гідністю і честю правдивих слуг Божих, а вірні не видають в конвертах означену грошеву суму „примусовий податок", а складають на прикриту вишитою скатерткою тацу, хто скільки може, як найбільше на потреби своєї рідної церкви. Бо церква на чужині загріває і кріпить, вона своя держава. І вона одинока розрада.

Отак рік за роком минають будні нашої інтелігенції. Творчої праці в такій атмосфері майже бути не може. Всі дбають про хліб щоденний для своєї сімї, який здобувається часто з мозолями, не то що на руках, бо це не важне, але й на душі. Сивіють голови з дня на день тих, які в краю були сілю землі і ніхто навіть не обіцює їм ніякої допомоги.

Робітники, селяни, ці може за рік,-два найдуть відповідну для себе працю, але що буде з інтелігенцією? Чи зможе вона використати свої вміння?

Що буде з професорами университету, журналістами, адвокатами, торговельниками та іншими вченими? Кому вони здалися? На „родіні" скорше, чи пізніше були б пасли вівці в Казахстані і витягали з їх вовни репяхи, а так пхають скитальську біду та мріють хіба про поворот на вільну батьківщину. А може редакційне перо, чи скальп лікаря замінять на лопату, чи джаґан в копальнях Франції, Англії чи якоїсь іншої милосерної країни! Не шкода було батькам витрачати скільки гроша на те, щоб їх діти „вивчилися"; не краще було відразу заправляти мязні й серце до важкої фізичної роботи? Відповідь дасть час, та історія, яка осудить, чи похвалить також і тих, які могли б у дечому допомогти цій провідній верстві нашого народу, яка скитається дослівно (за словами наймудрішого тов. Сталіна) як „бездомні пси".

ЛИСТУВАННЯ РЕДАКЦІЇ

Нюарк, Н. Дж. — Гром. В. Салабун стверджує, що дістав посвідку від Зл. У. А. Д. Комітету на $429 з віча, яке відбулося 24. листопада м. р. В списі мають бути по $10: Кебусь, В. Федчишин, а Н. Н. $5. Далі мають бути ще подані по $2: М. Клюфас, І. Надич, П. Мерц, М. Запоточний, М. Голяк, а по $1: П. Лобур, І. Хомик.

НА ПЕДАГОГІЧНІ ТЕМИ

КАРИ ТА НАГОРОДИ

В педагогічному поступованні неопитного виховника кари та нагороди занімають перше і найважніше місце. Добрий та опитний виховник повинен уживати цих засобів рідко коли. Часті примінювання кари та нагороди доводять до тресури. Тресура добра для бездушної тварини (хоча і над цим можна спорити) але для дитини, з якої мусимо виховати вартісну людину зі шляхотною душею та бистрим розумом, такі засоби не можуть бути вживані, без застанови і без поважної причини. Про самі поняття „кара" та „нагорода" можна би теж дискутувати. „Кара", „нагорода" це поняття широкі та всесторонні, а навіть зглядні. Це поняття, які можна степенувати і залежні від середовища, залежні від підмету та предмету, але над цим не буду тепер розводитись.

Пригадую тільки шановним виховникам, що є кари фізичні й моральні. Перші вже давно закинула навіть педагогія. Стосують їх ще деякі народи та деякі батьки, по традиції — з роду в рід. Моральні кари ще плентаються у сірому кінці педагогії, бо й вони вже виходять з моди. На мою думку, кара фізична є рівночасно моральною, а моральна рівночасно фізичною, тому й одна й друга повинна бути стосована тільки в остаточності, в крайній конечності. Але не треба думати, що остаточністю було понервовання батька, його неопанования та його прудка вдача. Розумію, що дидина нераз своїм поступуванням може вивести виховника з рівноваги, але виховник зріла людина, мусить себе вмить опанувати і розібрати справу на холодно. Він мусить провірити, що спричинило злий вчинок або непослух дитини. Чия тут провина, дитини, виховника, чи зовнішних впливів? Якщо це направду провина дитини, тоді треба нам застановитися, яких ужити способів, щоби вдруге таке не повторилося. Поганий цей виховник, який думає, що страх перед карою здержить дитину від злого. Дитина буде шукати всяких способів, щоби уникнути кари, але це ще не значить, що дитина зрозуміла в чому вона провинила і чому її вчинку не можна похвалити. Дитина все буде відрізнювати добро від зла тільки інстиктовно, інтуїційно. Вона підсвідомо вичуватиме коли зробила щось злого і тоді старатиметься промовчати, а як її питають, — скаже неправду, щоби заховати себе перед карою. Щоби зберегти дитину від подвійного в цьому випадку зла, виховник мусить старатись усякими способами відвернути заінтересовання дитини питанням, яке веде її до злого, а звернути її увагу, її психічне наставлення на іншу ділянку, яка мусить сильніше заатакувати душу дитини, чим попереднє. Були випадки, що дитина несвідомо поповнила зло. Тоді виховник мусить освідомити, поучити дитину. Нераз бувають нарікання батьків, що дитина вже вродилася зла. Трудно сказати, що дитина приходить на світ зі злими нахилами. Можемо однак напевно сказати, що одна дитина скорше вчиться відрізнити добро від зла і нераз більше відпорна від другої. У одної дитини розвиваються сильніше уподобання до злого, або до доброго чим у другої. Це вже завдання виховника звернути ці уподобання і талан дитини у відповідне русло не карами чи нагородами, а вмілим виховним підходом. Це не значить, що невільно виховникові карати дитини, коли він певний, що це необхідно. Я звертаю тільки увагу виховників, що кара не буде одиноким необхідним засобом. Те саме відноситься до нагороди. Для заохоти, для належного оцінення треба нераз дитину нагородити, але також не за гаряча а по застанові та провіреню вчинку дитини. Пересадка у винагородженню доведе до цього, що за кожний крок дитини будете мусіти платити. Знаю випадки, де батько нагороджував дитину за це, що дитина зїла обід, або написала шкільне завдання. До чого це доведе? Вже краще покарати дитину за це, що не з'їла обіду ніж нагородити за це, що вона з'їла обід, хоча ні одно, ні друге невмісне. Здорова й голодна дитина радо їсть. Дитина не хоче їсти тоді коли хвора, або пересичена і її організм сам борониться перед переладованням шлунка. Тут кара чи нагорода ні при чому. Тут треба лікаря. Щоби змусити дитину виконати свій обовязок батько каже: Йду сьогодні з мамою в кіно, напишеш завдання, підеш також з нами. Інший виховник нічого наперед не обіцює, жде щоби дитина самочинно взялася до своєї роботи. Дитина зволікає. Лекція не вивчена, завдання не написане. Батько виходить і на прощання каже до сина: „Йду з мамою в кіно. Ти останешся дома, щоби вивчити лекцію. Будь здоров. Самі тепер провірте котрий виховник поступить краще?

Тиняючись з краю до краю, з міста до міста, мали ми нагоду бачити виховні інституції чужих народів і напевно запримітили, що на заході ще в деяких народів існує в школах т. зв. „дисципліна" по нашому „бук" фізична кара. Це улегшить працю педагога, змусить дитину до послуху та карності. Але чи знають ці педагоги, що станеться в душі дитини, яку вибив учитель в приявності товаришів? Чи знають вони, як понизили діточу гідність? Чи знають ці виховники, що такий дім, або така школа, де дитину бють, часто навіть не провіривши добре чи вона завинила, не є нічим як концентраційним діточим табором з усіма його страхіттями? І це мале, немічне сотворіння, нездібне ще до самостійного життя, мусить жити в такій „виховній" атмосфері цілими роками. Тому не дивуйтеся, що дитина говорить неправду, обманить, йде „поза школу" або втече з хати. Це її самооборона перед „педагогами". Якби так ви, дорогенькі виховники, могли подивитися на себе, як ви з почервонілим від злості обличчям з буком або „ременем" в руці, в позизії „всемогучого пана" над немічним тільцем дитини, що дрожить і зі сльозами цілує вас по руках і корчиться з болю, то напевно образ цього „педагога" викликав би у вас таке обридження, що ви самі себе зненавиділи б. — („Вісті", Бельгія).

Іванна Петрів

Шукають своїх рідних

УВАГА: Пишучи до Укр. Допом. Комітету, просимо з початку листа подати, в якій групі і під яким числом є дана особа.

ГРУПА: ЛИСТИ ДО:

5784 а). Демцьо Михайла з с. Угнова від Демчук Теодора.

5784 б) Опалюх Івана Юрка з с. Красичі від Опалюх Михайла.

5784 в). Рихло Степана і Марти з с. Шишковичі, Буковина, від Рихло Василя.

5784 г). Самота Софії з с. Медова від Кукуруза-Самота Михайла.

5786. Подоляк Михайла і Володимира зі с. Перегноївка (Перемишляни) від Дулиба Миколи.

5787. Муц Миколи і Григорія з Жукова, Золочів, від Процак Лукіяна.

5788. Бутрей Миколая від Бутрей Теодора с. Пилипа з Бібрки, Турка.

5789. Валашек Анастазії (Стефаниця) і Миколая з с. Годині, Мостиска, від Стефаниця Федора.

5790. Середа Марії з с. Поториці, Сокаль, від Кузьми Миколая.

5791. Вовк Олени, Сурохманчук Василя з с. Луги, Долина, від Зазулин Юрка з с. Іллені.

5792. Чорнобіль Леона, Ярошек Марії і Леона, Тягнибок Івана і Ярослава з с. Яричева Нового, Львів, від Сидорак Ольги (Фотіо).

5793. Криса Михайла з села Піддубці, Рава Руська, від Панас Романа.

5794. Іваніс Миколи з Кубані від Канів Віктора.

5795. До брата сестри і товаришів від Семенів Миколи з Чортківщини.

5796. Ковалюк Марії (Павлюк) Шпинтюк Калини і Павла від Ониселюк Параскевії (Костюк) з Кутів.

5797. Кудрик Марії Гавронський Дениса з с. Вербовець, Кремянець, від Возняк-Іваниш Евдокії.

5799. Душенко Юзя і Михайла з с. Цигани, Тернопіль, від Душенко Омеляна.

5800 Шкаврітко Стефана з с. Відник, Станиславів, Когут Василя від Легінь Миахйла.

5801. Шустович Олександра від Шустович Лідії.

5802. Моканюк Анни і Лесюк Василя з Кутів, Коломия, від Онисемюк Параскевії (Костюк).

5803. Нагірний Івана з села Стара Зучка, Буковина, від Нагірна Анни.

5806. Курілець Петра з с. Вишні, Рогатин, від Курілець Федора.

КОМУНІСТ Ч. 1.—Це Ґергард Айслер, років 51, засуджений федеральним судом присяжних у Вашингтоні за зневагу конґресу. Його обвинувачують у змові державного перевороту в Злучених Державах, як і в тому, що відмовився зізнавати перед конґресовим Комітетом для розсліду не-американських діянь.

5807. Пердук Василя з с. Лазарківка, Бучач, від Зубатий Миколи.

5808. Бенцаль Михайла з с. Славна, Зборів, від Гуцаль Григорія.

5809. Козовик Ілька з с. Богданівки, Зборів, від Козовик Михайла.

5810. Лібич Михайла і Івана, Катерини і Марії з с. Старяве, Мостиска, від Лібич Петра.

5811. Курилець Михайла, Огоновський Олекси, Курилас Федька з с. Острів, Львів, від Курилець Івана.

5812. Гонтарський Володимира, Місник Юлії (Скіба) з с. Олешиці, Любачів, від Козій Льва.

5813. Левко Семена, Івана і Юрка з с. Волчковець, Снятин, від Стежик Івана.

5814. Ковальчук Михайла з с. Яблонева, Коломия, від Книш (Котлярчук) Анни і Івана з м. Ширець, Львів.

5816. Салій Кондрата з села Чартория, Стрий, від Карась Розалії.

5817. Шинкар Івана з с. Лісник, Бережани, від Шинкар Марії

5818. Шостак Михайла з с. Сабанівка, Радехів, Сало Семена від Стефанюк Стефанії.

5819. Ладубець Гавриїла з с. Дусівці, Перемишль, від Матчак Григорія.

5820. Полюга Семена з с. Кобиловолоки, Теребовля, від Полюга Василя.

5821. Джеймс Д. Сідей з с. Великі Бички, Рахів, Карпатська Україна, від Сідей Евдокії.

5822. Карпишин (Чарновська) Анастазії з с. Шибалин, Бережани, від Карпишин Павла.

5823. Запоточний Антона, Гуменний Михаїла, Воробій Фелипа з с. Таврів, Бережани, від Лісевич Емілія.

5824. Рачинський Льва з Жовкви від Пирський Михайла.

5825. Петроць Петра, Семена і Проця з с. Оближниця, Жидачів, від Ільків Івана.

5826. Кучер Стефанії (Папронка) і Юстини з с. Красне від Дзісь Марії.

5827. Олійник Михайла з с. Велдіж, Долина, від Кузів Дмитра.

5828. Козлович Олександра, Григор. і Марії, Шила Евгенії, Ханевич Анізи, Козак Василя, Микити, Пилипа і Івана від Анастазії Алекс. Казец-Козлович і Михайла Алекс. з с. Більші Воробичі.

5829. Геремиш Стефана, Марії з с. Ступниця, Самбір, від Геремиш Михайла з с. Ступниці.

5830. До кревних і знайомих з с. Вільшаниця, Товмач, від Депутат Михайла.

5831. Матвійців Анни (Кушпер) від Матійців Прокопа.

5832. Дурбак Івана, Гречух Анни (Бачинська) від Матійців Анни (Дурбак).

5834. Танчак Василя, Котула Федора, Онуфрик Даміяна з с. Липа, Турка, від Котула Михайла.

5835. Шостак Степана, Паславський Василя від Шостак Василя з с. Стрілки, Самбір.

5836. Романяк Стефанії, Матвійчи Степанії, Зубеляк Петра з с. Шептиці, Рудки, від Куцан Івана з с. Дорожів, Самбір.

5837. Власюк Павла з с. Ворохнева від Кухарчук Олекси.

5838. До односельчан з села Надорожної від Федорчук Михайла.

5839. Куделеч Романа і Івана з с. Волі Якубової, Дрогобич.

5840. Трістаноф Олександра від сестри Селензова Зубов.

5841. Карпа Тадань, Костюк Івана і Володимира з Камінки Струмилової від Карпа Степана.

5842. Демянова Анни від брата Фенченко Василя.

5843. Ідзік Марії з с. Яричова від Баць Павлини (Жулава).

5844 Семенчук Івана з с. Замулинець, Коломия, Майковський, Слоньовський Михайла, Чижишин Степанії (Гайовська), Найда Івана та односельчан з с. Озерян, Борщів, від Гаєцький Андрія і Майковська Ірення (Гаєцька).

5845. Білоровський Олександра від Зія Сетка.

5846. До кревних і знакомих з Дрогобича від інж. Флюнт Володимира.

5847. Гнатів Катерини і Льва з с. Підлісок, Львів, від Павлушок Григорія.

5848. До учнів Золочівської ґімназії від директора Величко Миколи.

По інформації писати до:

United Ukrainian American Relief Committee
P. O. Box 1661
Philadelphia 5, Pa., U. S. A.

В запитах просимо конечно подавати групу і число.

Кожний, хто бажає, щоби прислане ним оголошення **пошукувань родини і знайомих різних скитальників** було поміщене у „Свободі" **безплатно**, хай вишле таке оголошення впрост до

UNITED UKRAINIAN AMERICAN RELIEF COMMITTEE,
P. O. BOX 1661, PHILADELPHIA 5, PA.

Хто бажає, щоби прислане ним оголошення було **поміщене, раз або більше разів, окремо, як платне**, то хай **разом з оголошенням пришле гроші**. Одноразове оголошення, розміру 1½ цаля в одній колюмні, коштує $1.00.

Адм. „Свободи".

ВСТУПАЙТЕ В ЧЛЕНИ УКРАЇНСЬКОГО НАРОДНОГО СОЮЗУ, А ТИМСАМИМ СТАВАЙТЕ СПІВВЛАСНИКОМ ДЕВЯТЬ МІЛІОНОВОГО МАЄТКУ ЦЕЇ ОРГАНІЗАЦІЇ

ПОШУКУЮТЬ

Михайло Потонський з Хирова, на скитальщині, пошукує свого кузина **МИХАЙЛА ФЕДЛІНСЬКОГО**, також з Хирова. В 1926 році виїхав до Канади. Прошу сердечно зголоситись на адресу: **Potonskyj Mychajlo, Yeger Kaserne Bl. II, F:37, Mittenwald, Bavaria, Germany.**

Пошукую хресного батька **ПЕТРА КУТЯНСЬКОГО** зі села Острівець пільний, пов. Золочів, котрий перебуває в Niagara Falls або Buffalo, N. Y. Прошу писати на адресу: **ІВАН КУТЯНСЬКИЙ син ГРИНЬКА** 89 Jersey Ave., New Brunswick, N. J.

Пошукую:

АННИ БАЛІОН

Маю вістку з краю про родину, прошу голоситися до:

Теофілія Кульматицька

на адресу:

Mrs. N. GRUNA
633 Beaver Rd.
Ambridge, Pa.

ЮСТИНА ШПАТУРА з дому Регула пошукує **СОФІЮ МАШТАЛЄР**, з села Помірці, повіт Бучач. До 1920 року мешкала в Borden, Sask., Canada. Хто знає про неї, або вона сама, прошу зголоситись до:

Mrs. JUSTINE SZPATURA,
327 S. Duncan Street,
Baltimore 31, Md., U. S. A.

ЧУБАТИЙ ЛЕВ — (Рогатин-Львів) шукає свояків, знайомих і товаришів та просить їх писати на адресу:

LEO TSCHUBATYJ
Augsburg, Spitalg. 5.
Bayern, Germany, American Zone.

КСЕНЯ КОРОЛИШИН пошукує **МАКСИМА ДИЧ**, який походить з села Сороки, повіт Гусятин і жену його **МАРІЮ** з дому **СЛОБОДЕЦЬКА** з села Репітовець, пов. Скалат. Просить їх самих, або хто знає про них, написати до:

КСЕНЯ КОРОЛИШИН,
70 Blackstone St., Woonsocket, R. I.

ЧИТАЙТЕ УКРАЇНСЬКІ КНИЖКИ І ГАЗЕТИ БО ЧАСТЕ ЧИТАННЯ ВЕДЕ ДО ПРОСВІТИ. Я ПРОСВІТА — ЦЕ СИЛА.

ТАРЗАН ч. 1554. Лихі замисли.

Одна за одною малпи переходили на другий бік.

А коли вже остання опинилася при скелі... ..малпочоловік пустив вершок дерева.

Запровадивши своїх приятелів до дому, малпочоловік попрощався з ними сердечно.

Одначе, коли він відходив, два зловіщі уми почали працю, щоб знівечити його пляни.